

5. oktober 2023

Miljøkonferencen

Ny viden, analyser, erfaringsudveksling og networking med alle de vigtigste aktører i miljøretsprocessen

- Klimaprojekter og grøn omstilling
- Vedvarende og grøn energi
- Forsyningssektoren - udfordringer og omstilling
- Spildevand, pesticider og PFAS
- Miljø- og naturbeskyttelse
- Miljøretsprocesser og miljøvurderinger
- 3 spor

Miljøprocesser i centrum

MASSIVE KRAV OM GRØN OMSTILLING, VEDVARENDE ENERGI, KLIMA-PROJEKTER OG BÆREDYGTIGHED MØDES AF STÆRKE KRAV OM NATUR- OG MILJØBESKYTTELSE I INTENSIVE MILJØRETSPROCESSER.

Klimaproblematikken er en altdominerende faktor, der ændrer spillereglerne og retsprincipper på miljø- og energiområdet radikalt, hvor klimahensyn ofte står i direkte kontrast til traditionelle miljømæssige og økonomiske hensyn.

Den stærke udvikling i byggeri, energi- og infrastrukturprojekter aktualiserer samtidig en lang række miljømæssige problemstillinger og tvister, herunder spørgsmål om habitater, forurening af jord, luft og vand, samt skarpere miljøkrav til landbrug, industri og byudvikling.

Alt i alt en særdeles afgørende brydningstid med stærke interesser mellem klima og miljø – og ikke mindst imellem energi- og forsyningsselskaber, byggeriet, landbruget, kommuner, myndigheder og miljøorganisationer.

Dette udmønter sig således også i de tre faglige spor :

- **Jord og vand**
- **Miljøprocesser og håndhævelse**
- **Forsyning og energi**

Her får du den nyeste viden og de skarpeste analyser på problemstillinger om miljøvurderinger, habitat, forurening og hele den miljøretlige proces ifm. byudvikling, byggeri, infrastruktur, energi og forsyning, industri og landbrug.

Og der sættes spot på konflikten mellem de forskellige interesser med klimaet som en gennemgående faktor, i lyset af såvel dansk lovgivning som EU-ret og international lovgivning.

Vi glæder os til at byde dig velkommen på konferencen!

Med venlig hilsen

Anders Chr. Løiborg Larsen

Anders Chr. Løiborg Larsen

Conference Manager

E-mail: acl@juc.dk - Direkte: 26 77 05 81

Talerliste

Håkun Djurhuus
Advokat og partner,
Lundgrens
Ordstyrer og indlægsholder

Kim Christian Højmark
Advokat og partner,
Poul Schmith/Kammeradvokaten
Ordstyrer og indlægsholder

Anne Skovbro
Adm. direktør
By & Havn

Birgitte Egelund Olsen
Formand
Miljø- og Fødevareklagenævnet
Prof. Phd, Aarhus Universitet

Lars Schrøder
Adm. direktør
Aarhus Vand

Sebastian Jonshøj
Vicepræsident
Danmarks Naturfredningsforening

Anders Panum Jensen
Miljødirektør
Landbrug & Fødevarer

Isabelle Navarro Vinten
Vicedirektør
Miljøstyrelsen

Charlotte Bigum Lynæs
Områdedirektør, Jura og fonde
Landbrug & Fødevarer

Peter Pagh
Dr. jur. professor i miljøret
Københavns Universitet

Ellen Margrethe Basse
Dr. jur., professor emerita
Aarhus Universitet

Philippe Grandjean
Dr. med. prof. i miljømedicin
Syddansk Universitet og
University of Rhode Island

Jacob Hänel Christensen
Business Development Director
GreenGo Energy

Britta Moll Brown
Advokat og partner
Poul Schmith/Kammeradvokaten

Ole Nyholm Knudsen
Formand Teknik og Miljøudvalget
Ringkøbing-Skjern Kommune

Pat Han
Technical Director
Skovgaard Energy

Kristian Jensen
Adm. direktør
Green Power Denmark

Om konferencen

FORMÅL

Miljøkonferencen er et fagligt forum for videndeling og erfaringsudveksling, der samler alle de centrale aktører inden for klima, energi, forsyning, byudvikling, kommuner, styrelser og myndigheder samt ikke mindst miljø- og naturinteresser.

Formålet er at skabe indblik og forståelse på tværs af alle de brancher, faggrupper og interesser, der mødes og brydes i de centrale miljøprocesser, der afgør udviklingen i af klima- og energiprojekter, byudvikling, infrastruktur, forsyning, miljø og natur.

INDHOLD

Konferencen præsenterer nogle af de mest højaktuelle projekter inden for grøn energi, byudvikling, infrastruktur og forsyning, og sætter fokus på de miljøretnlige dilemmaer, som disse projekter ofte er forbundet med, og som brydes i de miljøretnlige processer, der er omdrejningspunktet i konferencen.

Her får du den nyeste viden og de skarpeste analyser på problemstillinger om miljøvurderinger, habitat, forurening og hele den miljøretnlige proces ifm. byudvikling, byggeri, infrastruktur, energi og forsyning, industri og landbrug.

Og der sættes spot på konflikten mellem de forskellige interesser med klimaet som en gennemgående faktor, i lyset af såvel dansk lovgivning som EU-ret og international lovgivning.

Således er overskriften for eftermiddagens tre faglige spor:

SPOR 1: Vand og jord

SPOR 2: Miljøretsprocesser

SPOR 3: Forsyning og energi

Sporene er tilrettelagt med pauser, således at der kan skiftes spor undervejs, hvilket giver deltagerne mulighed for at sammensætte deres helt eget miljøfaglige program.

MÅLGRUPPE

Konferencen er relevant for alle, der arbejder med miljøretnlige problematikker, såvel advokater, kommuner, myndigheder og interesseorganisationer som energiselskaber, forsyningsselskaber, entreprenører og rådgivere som f.eks. ingeniører, byggesagkyndige, miljøteknikere m.fl.

Konferencen ledes af

Kim Christian Højmark

Advokat (L) og partner i
Poul Schmith/Kammeradvokaten

Håkun Djurhuus

Advokat (H) og partner
i Lundgrens

Det er to af landets stærkeste eksperter inden for miljøretten, der vil tegne konferencen, sætte den faglige agenda og fungere som facilitatorer undervejs og på de faglige spor.

De er højt specialiserede advokater inden for miljøret, offentlig ret, planlægning og energiforsyning samt klimarelaterede projekter og har tilsammen mere end 40 års erfaring med miljøret og miljørelaterede projekter.

Med ståsted i hhv. Poul Schmidt/Kammeradvokaten og Lundgrens kommer de med diametralt forskellige perspektiver som repræsentanter for hhv. styrelser, regioner og kommuner på den ene side og byggeriet, landbruget og industrien på den anden, og dermed optimalt for at belyse tingene fra begge sider.

Praktisk information

5.
Okt.

7
LEKT.

KR.
6.795
ekskl. moms

Afholdes kl. 08.30-17.00
Copenhagen Marriott Hotel
Kalvebod Brygge 5, 1560 København V

Konferencens hovedspor

08.30 **Ankomst, registrering og morgenmad**

09.00 **Velkomst v. JUC**

09.05 **Aktuelle udfordringer i miljøretten - et helikopterview?**

[Kim Christian Højmark Advokat og partner, Poul Schmith/Kammeradvokaten](#)
[Håkun Djurhuus, Advokat og partner, Lundgrens Advokatpartnerselskab](#)

09.20 **Miljøvurderinger i klagesager – konkrete sager fra nævnet**

[Birgitte Egelund Olsen, Formand, Miljø- og Fødevareklagenævnet](#)

Klagenævnets formand beskriver nævnets seneste praksis med fokus på centrale nyere kendelser og deres praktiske og teoretiske betydning.

10.00 **By & Havn – byudvikling, anlægsprojekter og komplekse miljøretsprocesser**

[Anne Skovbro, Adm. Direktør, By & Havn](#)

By & Havn er og har været bygherre på nogle af de mest omfattende byudviklings- og anlægsprojekter i nyere tid, bl.a. Københavns Metro, Lynetteholm, Ørestad, Nordhavn og Vejlands Kvarter på Amager Fælled.

Projekterne har naturligt påkaldt sig enorm interesse, men også massiv kritik og modstand fra mange sider. Her giver Anne Skovbro et indblik fra orkanens øje og de mest kritiske elementer i de komplekse miljøprocesser og ikke mindst brydningen af de mange hensyn fra miljøorganisationer, beboere m.fl. under en uophørlig mediedækning.

10.40 **Pause**

11.00 **Håndhævelse af naturens interesser i miljøprocesser**

[Sebastian Jonshøj, Vicedirektør, Danmarks Naturfredningsforening](#)

Danmarks Naturfredningsforening arbejder for mere natur, et renere miljø og en bæredygtig fremtid. Her fremlægger DN sine strategier og prioriteringer af indsats for naturbeskyttelse i en tid med massivt fokus på klima- og VE-projekter, hvor naturen ofte må vige. Hvordan administrerer og udmønter lokalforeningerne disse formål, og den potentielle konflikt mellem hensyntagen til natur og biodiversitet og ønsket om grøn omstilling?

10.40 **PFAS - hvor står vi og hvor skal vi hen?**

[Isabelle Navarro Vinten, Vicedirektør, Center for rent vand og Center for sikker kemi](#)
Indlægget præsenterer PFAS-indsatsens vigtigste fokusområder og centrale tiltag.

12:10 **Frokost**

13.00 **Vi går i spor**

SPOR 1
Vand og jord

SPOR 2
Miljøprocesser
og håndhævelse

SPOR 3
Forsyning og
energi

SPOR 1

Vand og jord

v. ordstyrer, Ellen Margrethe Basse, dr. jur. prof. emerita

- 13.00 **Scenen sættes på spor 1**
[Ellen Margrethe Basse, dr. jur. professor emerita, Aarhus Universitet](#)
Indledende view og analyse af udviklingen inden for jord- og vandmiljø.
- 13.15 **Aarhus Rewater Project**
[Lars Schrøder, Adm. direktør, Aarhus Vand](#)
Verdens mest effektive rense- og ressourceanlæg til behandling af spildevand skal etableres på et helt nyt landområde ved Aarhus' havneområde. Anlægget skal tage imod spildevand, sikre god vandkvalitet i vandløb, søer og bugt og omdanne spildevandet til nye materialer, nye produkter og ny energi. Anlægget har været 10 år undervejs og skal stå klar i 2028.
- Administrerende direktør Lars Schrøder giver et indblik i de udfordringer, som et sådant projekt giver, herunder i form af naboklager, og hvordan det sikres, at anlægget også kan klare fortsat strammere krav til rensning og udledning.
- 14.00 **Pause – mulighed for sporskift**
- 14.05 **Landbruget vs. jord-til-bord-strategien**
[Charlotte Bigum Lynæs, Områdedirektør, Landbrug & Fødevarer](#)
[Anders Panum Jensen, Miljødirektør, Landbrug & Fødevarer](#)
Her fremlægges bl.a. Landbrug & Fødevarers politiske og juridiske arbejde med aktuelle miljøsager herunder ammoniakkrav i miljøgodkendelser, sprøjte- og gødningsrestriktioner, PFAS-sagerne og andet aktuelt på det miljøretlige område.
- 14.50 **Pause – mulighed for sporskifte**
- 15.10 **Forurenings indvirkning på miljø og mennesker – herunder om PFAS**
[Philippe Grandjean, prof. i miljømedicin, SDU og University of Rhode Island](#)
Philippe Grandjean optræder ofte i medierne som ekspert i skadevirkningerne af bl.a. PFAS.
- I dette indlæg gives en indføring i forurenings indvirken på menneskers sundhed, hvilke typer dokumentation man kan opnå, og hvordan vi bedst kan træffe beslutning om at begrænse farlig eksponering for kemikalierne. Philippe Grandjean kommer også med sit bud på, hvordan den fremtidige regulering kan involvere forsigtighedsprincippet for at imødegå disse udfordringer.
- 15.50 **Pause - retur til hovedspor**

SPOR 2

Miljøprocesser og håndhævelse

v. ordstyrer, Håkun Djurhuus, advokat og partner

- 13.00 **Scenen sættes på spor 2**
[Peter Pagh, dr. jur. professor i miljøret, Københavns Universitet](#)
Indledende analyser af vigtigste trends inden for miljøretten og miljøprocesser
- 13.15 **Indlæg om håndhævelse**
[Håkun Djurhuus, Advokat og partner, Lundgrens](#)
En stor del af de offentligtretlige miljøsager vedrører gyldigheden af myndighedsafgørelser herunder påbud, forbud, og andre håndhævelsesafgørelser. Sagerne involverer bl.a. hjemmelsprøvelse, håndhævelsespligt, strafansvar, bevisbyrdevurdering, ansvarsgrundlag/culpakrav, ansvarsfordeling mellem flere pligtsubjekter mm. Med udgangspunkt i jordforureningssager belyses en række af disse problemstillinger under indlægget.
- 14.00 **Pause – mulighed for sporskift**
- 14.05 **Sagsstrategi i offentligtretlige miljøsager - herunder brug af syn og skøn**
[Britta Moll Brown, Advokat \(H\) og partner, Poul Schmith/Kammeradvokaten](#)
Sagsøger har bevisbyrden for, at de faktiske forhold i virkeligheden afviger fra det, som er lagt til grund af myndighederne, og derfor er syn og skøn et af de væsentligste værktøjer i civile retssager om miljøforhold.
- Syn og skøn kan kombineres med begæringer om opsættende eller suspensiv virkning, så afgørelsen ikke gælder, så længe retssagen verserer, og hvis sagen angår fortolkning af EU-regler, kan spørgsmål om EU-reglerne begæres forelagt præjudicielt for EU-Domstolen. Disse processuelle spørgsmål behandles med udgangspunkt i aktuelle sager om byudvikling på Amager Fælled og vindmøller i Jammerbugt – og en gammel sag om stormagasinet i Fields, som ikke er slut endnu.
- 14.50 **Pause – mulighed for sporskifte**
- 15.10 **Centrale aktuelle domme og nyheder fra EU, Højesteret og Landsretterne**
[Håkun Djurhuus, Advokat og partner, Lundgrens](#)
[Peter Pagh, Professor i miljøret, Københavns Universitet](#)
- 15.50 **Pause - retur til hovedspor**

SPOR 3

Forsyning og energi

v. ordstyrer, Kim Christian Højmark, advokat og partner

13.00 Scenen sættes på spor 3

Birgitte Egelund Olsen, Formand, Miljø- og Fødevareklagenævnet
Indledende view og analyse af udviklingen inden for energi og forsyning

13.15 Godkendelsesproces for VE-anlæg i kommunerne

Kim Christian Højmark, Advokat og partner, Poul Schmith/Kammeradvokaten
Planlægning, etablering og drift af VE-anlæg, herunder vindmøller, solceller og power-to-x-anlæg, forudsætter, at kommunerne meddeler en lang række godkendelser, tilladelser og dispensationer. Projekterne kan variere betydeligt i omfang og kompleksitet, og det stiller store krav til den enkelte kommunes juridiske og faglige kompetencer på en lang række områder. Indlægget vil komme ind på typiske faldgruber og udfordringer, når kommunerne skal sagsbehandle VE-projekter, som der – trods alt – kun er et begrænset antal af i hver enkelt kommune.

14.00 Pause – mulighed for sporskift

14.05 Energiparken Megaton - visioner og svære miljøprocesser

Ole Nyholm Knudsen, Formand for Teknik- og Miljøudv., Ringkøbing-Skjern Kommune
Jacob Hänel Christensen, Business Development Director, GreenGo Energy
I Ringkøbing-Skjern Kommune samarbejder man med GreenGo Energy om at udvikle en grøn energipark, baseret på 4GW vedvarende hybrid sol- og vindenergi, og hvor kernen bliver 2GW elektrolyse (PtX). Projektet ventes færdig inden 2030, og vil blive den største energipark i Danmark med budget på 60 mia. kr. Der forventes dog stadig store udfordringer, ikke mindst med placering af de mange vindmøller og solcelleanlæg med svære miljøprocesser i vente.

14.50 Pause – mulighed for sporskifte

15.10 Når grønne energiprojekter fremmer grønne interesser

Pat Han, Technical Director, Skovgaard Energy
Skovgaard Energy arbejder med energiprojekter inden for sol, vind, PtX og er i gang med at bygge anlæg til CO₂-neutral ammoniak. Her præsenterer Pat Han virksomheden og dens visioner om at udfolde potentialet i vedvarende energi, og bidrage til bæredygtig udvikling i respekt for naturen. Samtidig fremmes grønne interesser på tværs og sektorkoblinger kræver samtænkning med miljøretsprocesser, tilladelsesprocedurer, varmeforsyningslov, mv.

15.50 Pause - retur til hovedspor

Hovedspor fortsat...

16.00 Sikker energi og energisikkerhed – udfordringer og muligheder

Kristian Jensen, Adm. direktør, Green Power Denmark

Det er vigtigere end nogensinde at holde et højt tempo i opstillingen af nye vindmøller og solceller for at sikre grøn, billig og bæredygtig energi. Men samtidig skal vi også sikre, at der altid er strøm i stikkontakten, og at vores energiforsyning ikke rammes af fysiske eller cyberangreb.

Kristian Jensen giver her sit bud på, hvordan Danmark kan nå i mål med omstilling til morgendagens energisystem på en sikker måde og hvilke tiltag, som er nødvendige for at have rammerne til de grønne energiprojekter.

16.30 Paneldebat - aktuelle kritiske emner i miljøretten vendes

Peter Pagh, Professor i miljøret, Københavns Universitet

Ellen Margrethe Basse, dr. jur., professor emerita, Aarhus Universitet

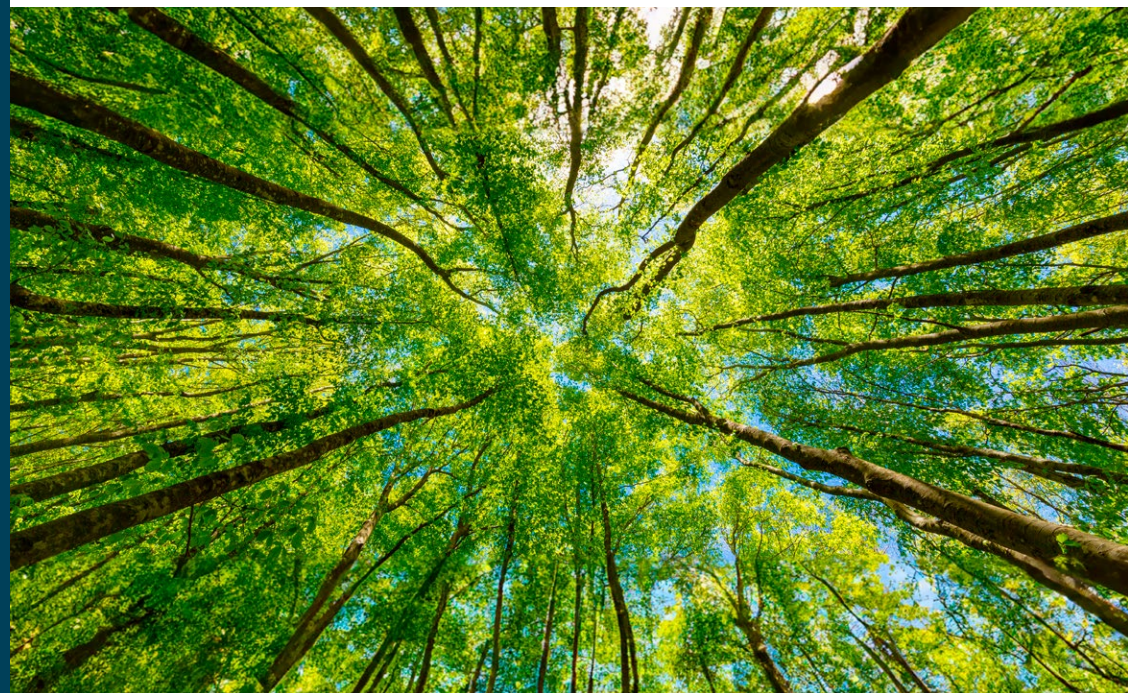
Pat Han, Technical Director, Skovgaard Energy

Lars Schrøder, Adm. direktør, Aarhus Vand

16.50 Afslutning og Key Takeaways

Kim Christian Højmark, advokat og partner, Poul Schmith/Kammeradvokaten Håkun Djurhuus, advokat og partner, Lundgrens

17.00 Networking – tak for i dag og på gensyn

Praktisk information

5.
Okt.

7
LEKT.

KR.
6.795
ekskl. moms

Afholdes kl. 08.30-17.00
Copenhagen Marriott Hotel
Kalvebod Brygge 5, 1560 København V

Læs mere og tilmeld dig på www.juc.dk/miljo23

JUC er den førende udbyder af
juridisk efteruddannelse i Nordeuropa, vi laver:

Kurser, certificering, konferencer og netværk

Vi har årligt mere end:

500

Faglige
kurser

140

Faglige
netværk

20

Kon-
ferencer

15.000

Årlige
deltagere